

www.sanje.si

Izumitelj 20. stoletja

TEKST BORUT OMERZEL FOTO ZALOŽBA SANJE

■ **Sanje** so izdale razkošno oblikovano posebno izdajo *Mojih izumov/My inventions*, avtobiografijo »izumitelja non plus ultra, preroka, vizionarja, nedoseženega genija«, kakor se je izrazila Tjaša Koprivec, urednica presežnega sveta **Nikole Tesle**. Tega izjemnega fizika, kemika in matematika, ki se je podpisal pod več kot 700 patentov in ki je izumil sodobno uporabo električne energije ter s tem tako rekoč celotno 20. stoletje, je v spremni besedi izčrpno predstavil Andrej Detela. Na predstavitvi knjige pa je Detela poudaril, da Tesla ni raziskoval samo rentgenskih žarkov, prenosa energije na daljavo, prispeval osnovnih spoznanj o kozmičnih žarkih, podpisal dinamične teorije gravitacije in še kaj, »ampak je tudi izumitelj radia, in ne Marconi, ki mu je prvenstvo ukradel. To je zdaj tudi sodno priznано, samo svet tega večinoma ne ve. Tesla pa je razvijal tudi avtomatiko, radijsko vodenje procesov na daljavo, kar je bilo za tiste čase nekaj neverjetnega in sploh niso razumeli, ljudem se je to zdelo nekaj fantastičnega, nekaj čudežnega. Tesli so zato rekli čarovnik.«

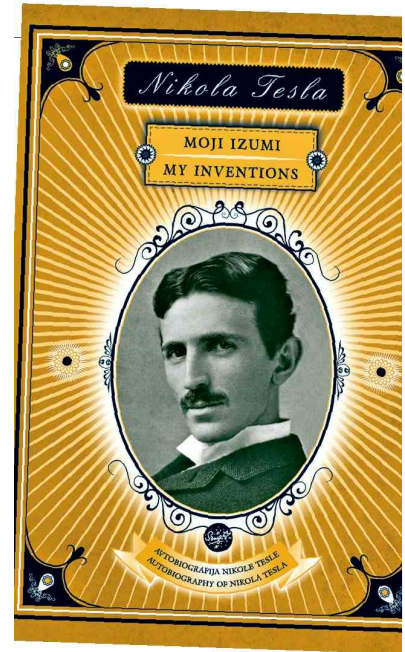
Detela nam je razkril tudi usodo Teslove zapuščine in njen pomen za človeštvo: »Tesla je umrl 7. januarja 1947 in njegov nečak Sava Kosanović je bil na našo srečo prvi v sobi hotela New Yorker. Tako je dosegel, da ameriška obveščevalna služba ni vseh njegovih papirjev zasegla, ampak so ti šli v skladišče newyorškega letališča in tam čakali na rezultat sodne razprave, ki je potekala dve leti. Na koncu druge svetovne vojne je imela Jugoslavija velik mednarodni ugled in Kosanoviću, ki je delal na jugo-

slovanski ambasadi v New Yorku, je uspelo, da so ti papirji prišli v Beograd. Niso pa prišli vsi, kajti del jih je bil iz zabojev na letališču ukraden. Teško je reči, koliko, menda kakšna desetina. Veliko se govori, da naj bi del teh papirjev dobile Cia, Nasa, ameriška vojska in da naj bi na tej osnovi skušali razvijati nova orožja. Projekt Haarp z antenami, s katerimi naj bi uničevali vreme na različnih območjih sveta, so dejansko uresničili in lahko naredi ogromno škode. Se pravi, da je to lahko ena od zlorab njegovih dognanj.

Velika večina Teslovih papirjev pa je prišla v Beograd in večina jih je menda še vedno v kleti Muzeja Nikole Tesle. Del papirjev so uredili in objavili, večine pa še ne. Predvsem ne tistih iz prve polovice njegovega življenja,

»Tisto, česar si zdaj najbolj želimo, so tesnejši stiki in boljše razumevanje med posamezniki in skupnostmi vsega sveta in izkoreninjenje fanatične predanosti vzvišenim idealom nacionalnega egoizma in ponosa, ki tako radi svet pahnejo v prvobitni barbarizem in spore.« Nikola Tesla

ki so zelo ezoterični. Ker takrat Tesla svojih zrenj sveta elektromagnetnih energij ni več mogel preizkušati z laboratorijskimi poskusi, tako da je delal poskuse s svojo neverjetno zmožnostjo kreativne vizualizacije. Direktno je vizualiziral subtilna elektromagnetna polja, kar je za povprečnega znanstvenika zelo misteriozna stvar. « Skratka, večina njegovih zapiskov je še neobjavljenih, neurejenih, še vedno so večinoma v kleti Muzeja Nikole Tesle v Beogradu. »Kajti ni ljudi, ki bi to znali klasificirati, urediti. Tako da so znane predvsem stvari iz prve polovice njegovega življenja, ko je na veliko patentiral in svoje patente

Nikola Tesla na vrhuncu slave pri osemtridesetih letih

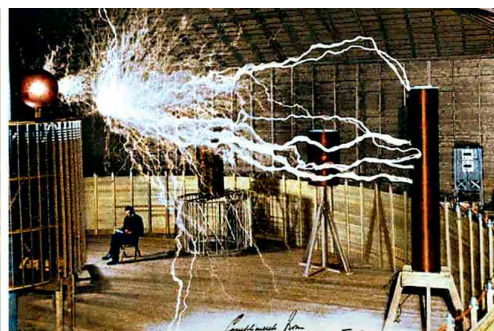
objavjal. Tisto, kar je delal v prvi polovici življenja, se je tudi uporabilo in je osnova naše elektroenergetike. Kar pa je delal v drugi polovici življenja, je na tistih papirjih v takšni obliki, da ni še popolnoma konkre-

tizirano, je v obliki nekakšnih vizij. Te vizije pa se lahko še vedno realizira v tisočeri oblikah. Na primer vesoljska ladja, nekakšen leteči krožnik, ki ima anteno, s katero prestraža kozmično energijo in z veliko hitrostjo leti s celine na celino.«

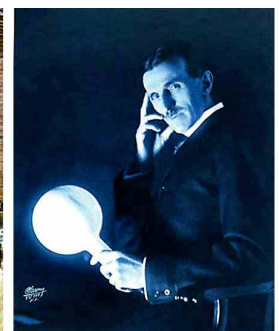
Posebna izdaja *Mojih izumov/My inventions* je v celoti dvojezična – ob izvirniku, ki ga je Tesla napisal v angleščini, besedilo beremo (tudi) v slovenskem prevodu – in je opremljena s fotografijami in skicami Teslovih izumov. Priporočamo nakup v Hiši sanjajočih knjig v Trubarjevi ulici v Ljubljani oziroma po sanjskem spletu.

Mark Twain (Samuel Clemens) se igra z visokofrekvenčnimi tokovi v Teslovem laboratoriju. Tesla stoji v ozadju.

Nikola Tesla v laboratoriju na planoti Colorado Springs (1901). Tesla za fotografijo pozira ob svoji tuljavi, ki proizvaja megavoltno napetost. Toda v resnici ni sedel med sedem metrov dolgimi razelektirivami, uporabili so fotografski trik z dvojno ekspozicijo.

Naslovnica revije *Electrical Experimenter* (1919): Tesla s sijalko, ki žari v močnih radijskih valovih. Razvil jo je že desetletja pred uveljavitvijo fluorescentnih luči.